

Tallinna POLÜTEHNIK

Tallinna Polütehnilise Instituudi parteibüroo, direktsiooni, ELKND komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 6 (234) Esmaspäeval, 10. märtsil 1953. a. X aastakäik

AGITKOLLEKTIIV VALIMISTE EEL

Tallinna Polütehnilise Instituudi agitkollektiiv alustas oma valimiseelset tegevust jaanuari keskel.

Arvestades rahvakohtute valimiste kogemusi, otsustasime agitaatorite jaotuse jätta põhiliselt endiseks. Üleinstituudiline agitkollektiiv jaguneb neljaks alakollektiiviks teaduskondade kaupa. Iga teaduskonna agitaatorite kollektiiv jaguneb omakorda agitbrigadeideks. Teaduskondades töö toimub parteiorganisatsiooni sekretäri juhtimisel. Agitbrigadeide etteotsa määrati enamuses teaduskondade õppejõud. Selline süsteem võimaldab operatiivse agitaatorite tegevuse juhtimise.

Esimeste päevade jooksul tuli jaotada tegevuspiirkonnad agitaatorite vahel, millised samuti jätsime peamiselt endiseks. Mis aga puutub agitaatorite koosseisu, siis siin toimusid märgatavad muudatused, määrati palju uusi agitaatoreid.

Agitkollektiivi esimeseks löökülesandeks oli valijate nimekirjade kontrollimise organiseerimine. Esimestena asusid selle ülesande juurde laevaremonditeaduskonna agitaatorid sm-te Jasulovitši ja Moldavski juhtimisel. Tuleb märkida, et nimetatud teaduskonna parteiorganisatsioon moodustas agitbrigadeid ilma õppejõududeta, nad koosnevad täielikult üliõpilastest, eesotsas kommunistlike noortega. Selle teaduskonna komsomoliorganisatsioon on teistest paremini võtnud osa valimiseelset tööst.

Valijate nimekirjade kontrollimise organiseerimise ülesandega tulid eeskujulikult toime ka ehitusteaduskonna agitaatorid (parteiorganisatsiooni sekretär sm. Kanošin) ja keemia-mäeteaduskonna agitaatorid (parteiorganisatsiooni sekretär sm. Bogdanov).

Kui arvestada asjaolu, et mehaanikateaduskonna agitaatorite teenendamisele kuulub peaaegu üks kolmandik meie kahe jaoskonna valijatest, siis on selge, et selle teaduskonna agitaatorite ees oli raske ülesanne. Selle ülesandega tuli aga mehaanikateaduskond hästi toime (parteiorganisatsiooni sekretär sm. Tiismus). Kõik valijad kontrollisid veel en-

ne määratud tähtaega oma nimed valijate nimekirjades. Valijate nimekirjade kontrollimise osas üldse tulime esimesele kohale rajoonis.

Agitaatorite tegevuse juhtimise eesmärgil on korduvalt viidud läbi instrueerimiskoosolekuid ja nõupidamisi. Valimiseelse töö küsimusi on kolmel korral arutatud Instituudi Parteibüroo istungitel. Lähemal päeval toimub parteibüroo koosolek koos aktiiviga, kus jaotatakse ülesanded valimispäevaks.

Meie valimiseelse agitatsiooni töö saavutuseks võib pidada agitpunkti head tööd (agitpunkti juhataja sm. E. Laurits). Kahjuks tuleb märkida, et suur osa agitaatoreid on puudulikult osa võtnud agitpunkti üritustest.

Kuid vaatamata mõningatele saavutustele on meie töös ka veel tõsiseid puudusi. Agitaatorite töö kontrollimisest selgub, et peamine puudus agitaatorite töös seisab selles, et kõik nad pole veel jõudnud selgitustööga oma valijateni. Agitatsioon saadikukandidaatide eest jätab veel soovida.

Käesoleval momendil on iga agitaatori kohus maksimaalselt kasutada viimaseid päevi selgitustööks oma valijate seas. Selgitustöö loomulikult ei piirdu agitatsiooniga saadikukandidaatide poolt. Agitaatori kohuseks on selgitada valijatele partei ja valitsuse sise- ja välispoliitika aktuaalseid küsimusi. Tähtsal kohal meie selgitustöös peavad olema NLKP Keskkomitee veebruaripleenumi otsused ja sm. N. Hruštšovi teesid kolhoosikorra edasise arendamisest ja masinatraktori jaamad reorganiseerimisest. Samaaegselt on agitaatori kohuseks aidata leida vastus valijate poolt ülestõstetud küsimustele.

Seega — selgitustöö tõhustamine — see on agitaatorite esimene lähemate päevade ülesanne.

Teiseks ülesandeks on valimispäeva ettevalmistamine ja selle organiseeritud läbiviimine. Agitpunkti kohus on teenindada valijaid valimispäeval huvitavate ja sisukate üritustega.

A. PANKSEJEV,
TPI agitkollektiivi juhataja

ESIMISE KURSUSE ÜLIÕPILASTELE

Väljaspool Tallinna elunevad TPI mittestatsionaarse sektori üliõpilased on mitmeti raskemas olukorras võrreldes Tallinnas elunevatega ja eriti statsionaarsetega. Kõige valusamalt annab ennast tunda loengute ja harjutustundide samahästi kui puudumine, s. t. õppejõu elava sõna ja otse isikliku kontakti äärmine vähesus.

Äsja kaugõppe sektori juhtidega arutades, tulid allakirjutanud mõttele organiseerida väljaspool Tallinna elunevate kaugõppe I kursuse üliõpilaste (neid on tänava arvult 26) varustamist statsionaarsete üliõpilaste poolt üleskirjutatud loengutega; nii iseõppijad vähemalt näeksid, mil viisil ja määral on õppeainet loenguil ette kantud normaaltundide piires. Kujutatava geomeetria osas, näiteks, on I kursuse üliõpilased (väljaarvatud ehitajad) kogu kursuse juba läbi kuulunud ja eksami talvisel eksamisesioonil

õendanud. Loenguvihik seisab neil seetõttu praegu kodus riiulil täiesti jõude. Samal ajal aga (kevadsemestril) peavad mittestatsionaarsed üliõpilased nägema kurja vaeva kirjandusest vajaliku väljaotsimisega ja läbitöötamisega, kasutades vajaduse korral vaid kohmakat konsultatsioonistüsteemi — kirja teel.

Kõike seda arvestades kutsume üles I kursuse üliõpilasi usaldama oma kujutava geomeetria loenguvihikuid mõneks kuuks kaugete seltsimeeste kasutusse, osutades neile sellega tõhusat abi. Vihikute täies korras tagastamine eest võtab vastutuse enda peale TPI joonestamise ja kujutava geomeetria kateeder koos kaugõppe sektori juhatusega.

Läbirääkimisi selles asjas palume pidada allakirjutanutega. Ootame abi õpperühmade aktivistidelt.

N. PALUVER
O. RÜNK

NAISTEPÄEVAL VII AUDITOOORIUMIS

Seitsmes auditoorium on täna pidulik. Siit on kadunud mustad auditooriumilauad, mis muudavad selle ruumi alati nii ametlikuks. Esiseina on tekkinud alalise teadust propageeriva loosungi kõrvale teine: «Olgu tervitatu rahvusvaheline naistepäev!»

Kõlavad kutsuvad muusikaheled. TPI puhkpilliorkester mängib Schuberti «Muusikalise momendi». Rohelise kaleviga kaetud presiidiumilaua taga võtavad istet meie naispere tublimad liikmed. Need on NLKP ajaloo, diallektilise ja ajaloolise materialismi kateedri õppejõud Lidija Lambakahar, kommunaaltöötaja Ane Pagin, geoloogia ja mäeasjanduse kateedri vanemõpetaja Kaisa Orgo, ELKNÜ TPI komitee sekretäri asetäitja Anne Hachfeldt, TPI raamatukogu vanemraamatukoguhoidja Erna Slabovitš, üliõpilased Diana Tihane (LK-83), ja Helle Kuuskmaa (K-81) ning poliitilise ökonomia kateedri assistent Laine Urb.

Kõiki neid tunneb meie instituudi kollektiiv kui tõeliselt eesrindlikke inimesi, kes oma põhitöö kõrval löövad aktiivselt kaasa ka ühiskondlikus elus.

Rahvusvahelise naistepäeva tähistamise piduliku aktuse avab instituudi direktor sm. Schmidt. Ta tervitab meie instituudi naisperet südamlike sõnadega. Sõna pidupäevakohaseks ettekandeks saab NLKP ajaloo, diallektilise ja ajaloolise materialismi kateedri õppejõud Lidija Lambakahar.

Rääkides naiste tähtsast osast Nõukogude riigi majandus- ja kultuuriharudes, peab ettekandja pikemalt ka meie instituudi naispere — üliõpilaste, teinistujate ja õppejõudude — saavutustel. Kes meie kollektiivi liikmetest ei tunneks noort, aktiivset geoloogiliste teaduste kandidaati Kaisa Orgot. Oma otseste

õppejõukohustuste eduka täitmise kõrval töötab ta kohusetruult ka instituudi ametiühingukomitees. Kui aga möödunud kevadel avaldati üleskutse sõita uudismaale appi viljakoristustöödele, oli Kaisa Orgo üks esimesi, kes esitas selleks avalduse. Üliõpilane Helvi Uibopuu on eeskujuliku õppetöö kõrval pidevalt osa võtnud ühiskondlikust tööst, olles korduvalt valitud ELKNÜ TPI komitee liikmeks. Selliseid tublised naisi on meil aga palju.

Ettekande lõpul avaldab sm. Lambakahar siirast tänu Nõukogude valitsusele ja kommunistlikele parteile selle suure hoolitsuse eest, milline iga päev saab osaks meie maa töötavatele naistele.

Tallinna Polütehnilise Instituudi direktori käskkirja, mille teiate ka meie ajalehe käesolevast numbrist, loeb ette direktori asetäitja sm. Oserov.

Siis voogavad ruumis Miina Härma vananematu laulu «Ema süda» hingetungivad helid. Samal ajal annavad meesüliõpila-

sed presiidiumi liikmetele õnnesoovivate käepigistustega üle al-pikannikeste verevad kimbuke-sed.

Aktus lõpeb.

Algab kontsert. Seegi on hoopis pidulikum kui harilikult. Esinevad ju täna meie südamele eriti lähedased ja kallid isetegevuslased, meie kollektiivi liikmete lapsed — kirevates rahvariides tüdrukukesed ja poisid. Tõesti, nagu sületäis kauneimaid kevadililli oleks puistatud suurde auditooriumisse! Laulud, orkestripalad, deklamatsioonid, lava ja rahvatantsud — kui ilusa ja pika kava on suutnud selgeks õppida need väikesed! Kui ka meie üliõpilased võtaksid eeskujulikest isetegevuslaste töötahtest ja armastusest kunstilise isetegevuse vastu, oleksid meie peoõhtute kontsertosad igatahes palju sisukamad ja mitmekesisemad.

Kokkuvõttes võiks selle aktuse ja kontserdi kohta öelda, et need olid toredamad meie instituudis käesoleval õppeaastal.

PARIMAD RIIGA

Talvine eksamisesioon sel aastal halvasti tublisti instituudi isetegevuskollektiivide tööd, sest eksamid vanematel ja noorematel kursustel toimusid erinevatel aegadel. Tagajärjeks oli, et harjutuste läbiviimine kõigi kollektiivide liikmete osavõtul sai võimalikuks uuesti alles veebruarikuu viimastel päevadel. Seda enam tuleb nüüd pingutada, et kaotsilainud aega tasa teha.

Aprillikuu teisel poolel toimub TPI XII Kunstilise Isetegevuse ja Omaloomingu Olümpiaad. On vaja teha kõik selleks, et olümpiaadi tulemused annaksid tunnistust instituudi isetegevuskollektiivide

ja üksikesinejate arengust. Pealegi seisab olümpiaadil parimateks tunnustatud kollektiivide ja üksikesinejate ees ülesanne — esindada TPI-d teisel üliõpilaslauupeol, mis viiakse läbi Riias 4.—7. juulini k. a. Lauupeost on kutsutud osa võtma Baltimaade, Moskva, Leningradi, Kiievi, Minski ja Petrozavodski kõrgemate õppeasutuste isetegevuslased.

Olgu seega iga isetegevuslase püüdeks — esineda võimalikult hästi instituudi olümpiaadil, et omandada õigus osa võtta teisest üliõpilaslauupeost Riias.

R. SUTISTE,
TPI ametiühingukomitee liige

KÄSKKIRI nr. 451/k

7. märtsil 1958. a.

§ 1.

8. märts, rahvusvaheline naistepäev, on kõigil maadel rahu, demokraatia ja sotsialismi eest võitlevate naiste jõudude ülevaatuspäevaks.

Naiste read, kes võitlevad reaktsiooni tunedate jõududega, on viimaste aastate jooksul üha tihenenud. Kui enne teist maailmasõda kapitalistlikes riikides demokraatlikke naisorganisatsioone peaaegu ei olnudki, siis kuulub nüüd Rahvusvahelisse Naiste Demokraatlikku Föderatsiooni üle 100 miljoni naise. Kõige aktiivsemalt võtsid selle organisatsiooni loomisest osa nõukogude naised ja neile kuulub selles kõige eesrindlik osa.

Aktiivselt võtavad naised osa meie riigi juhtimisest. Eelolevatel NSV Liidu Ülemnõukogu valimistel kandideerib meiega vabariigis rida naisi.

Nõukogude võim kõrvaldas kõik takistused naistel kõrgema hariduse omandamisel.

Tallinna Polütehnilises Instituudis õpib praegu üle 600 naisüliõpilase, kuna kodanliku korra ajal õppis Tallinna Tehnikaülikoolis ainult mõni üksik naine.

Paljud meie naisüliõpilased on õppetöö eesrindlased ja võtavad aktiivselt osa ühiskondlikust tegevusest. Oma heade töötulemustega paistab silma rida naisi — õppejõude, teenistujaid ja laborante.

Tähistades rahvusvahelist naistepäeva soovin kogu meie kollektiivi naisperele palju jõudu ja edu edaspidisel tööl meie riigi ja rahva hüvanguks!

§ 2.

Rahvusvahelise naistepäeva puhul avaldan eeskujuliku ametialase ja ühiskondliku töö eest kiitust alljärgnevatele seltsimeestele:

1. LAMBAKAHAR, LIDIJA — NLKP ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri õpetaja.
2. MADIS, EVDOKIJA — NLKP ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri õpetaja.
3. ORGO, KAISA — geoloogia ja mäeasjanduse kateedri vanemõpetaja.
4. TALTS, ERIKA — füüsikalise keemia kateedri dotsent.
5. KÖSTER, SELMA — kehalise kasvatus ja spordikateedri assistent.
6. ARET, AINO — võõrkeelte kateedri vanemõpetaja.
7. URB, LAINE — poliitilise ökonomia kateedri assistent.
8. PAJA, LUULE — keemilise tehnoloogia kateedri vanemlaborant.
9. PALUOJA, VILMA — erilaboratooriumi vaneminsener.
10. SAAR, AIME — füüsikalise keemia kateedri laborant.
11. JUUL, LEENA — füüsika kateedri vanemlaborant.
12. LEMBIT, TAMARA — NLKP ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri laborant.
13. MÄND, VALLI — graafika kateedri laborant.
14. KASKA, MAI — ehituskonstruksioonide kateedri vanemlaborant.
15. NÖMME, HILDA — masinaehitustehnoloogia kateedri laborant.
16. REMMEL, HILJA — ehituskonstruksioonide kateedri laborant.
17. KUDRJAHTSEVA, ALEVTINA — kaugeõppeosakonna juhataja.
18. TALVET, LEIDA — vanemraamatukoguhoidja.
19. SLABQVITS, ERNA — vanemraamatukoguhoidja.
20. TRUUPÖLD, RITA — mehaanikateaduskonna dekaanaadi sekretär.
21. MARTINSON, LINDA — laevaremonditeaduskonna dekaanaadi sekretär.
22. MÄND, MIRALDA — käskjalg.
23. TAMRE, HELMI — vanemkassapidaja.
24. DOKELINA, HELENE — raamatupidaja.
25. VALLNER, ROSALIE — kaadriosakonna inspektor.
26. TRILLJÄRV, EMILIE — kaadriosakonna inspektor.
27. VÄLI, SOFIA — teaduslik sekretär.
28. PALLAS, STELLA — vanemasinakirjutaja.
29. LUHT, ELSA — komandant.
30. SAAR, HELMI — ühiselamu komandant.
31. JOONAS, EMILIE — majahoidja.
32. KIRKMANN, JUULI — majahoidja.
33. PAGIN, ANETTE — koristaja.
34. TRUMM, HELENE — riiehooldaja.
35. ZAGRIVINA, ARMILDE — kaadriosakonna ülem.

§ 3.

Rahvusvahelise naistepäeva puhul avaldan eeskujuliku õppe- ja ühiskondliku töö eest kiitust alljärgnevatele seltsimeestele — naisüliõpilastele:

1. VAHER, TIJU — õpperühma MS-42 üliõpilane.
2. VOORE, MARI — õpperühma MT-84 üliõpilane.
3. SÄRGAVA, OLVI — õpperühma MM-81 üliõpilane.
4. KUSIK, NAIMA — õpperühma MT-44 üliõpilane.
5. VUNK, HELI — õpperühma ME-63 üliõpilane.
6. VEIGEL, LÜÜLI — õpperühma IM-61 üliõpilane.
7. PÄRNAMÄGI, AINO — õpperühma ME-83 üliõpilane.
8. RÜUTELMAA, GINA — õpperühma IM-81 üliõpilane.
9. HIRV, LEA — õpperühma IM-101 üliõpilane.
10. VUHK, MARE — õpperühma E-82 üliõpilane.
11. NÖMME, MILVI — õpperühma E-82 üliõpilane.
12. ILVES, HELGI — õpperühma E-62 üliõpilane.
13. ZADDE, HARRIET — õpperühma E-85 üliõpilane.
14. RAUDIK, URVE — õpperühma EV-83 üliõpilane.
15. LAANE, URVE — õpperühma EA-84 üliõpilane.
16. POMM, MILVI — õpperühma E-101 üliõpilane.
17. KASESALU, MARVI — õpperühma ES-63 üliõpilane.
18. KIIVET, HELVE — õpperühma KT-23 üliõpilane.
19. TALVISTE, HEIDI — õpperühma KS-42 üliõpilane.
20. VESKIMÄE, HELGI — õpperühma KS-42 üliõpilane.
21. VADER, MARE — õpperühma KS-61 üliõpilane.
22. ERM, KADRI — õpperühma K-81 üliõpilane.
23. KUUSKMAA, HELLE — õpperühma K-81 üliõpilane.
24. SHRAK, MAARE — õpperühma KS-82 üliõpilane.
25. RAAM, HELLE — õpperühma K-101 üliõpilane.
26. PÄRN, EVI — õpperühma KS-105 üliõpilane.
27. SIZONENKO, LUDMILLA — õpperühma LK-83 üliõpilane.
28. ZAHARTŠUK, KIMA — õpperühma LK-83 üliõpilane.
29. KUKRINOVA, VEERA — õpperühma LK-103 üliõpilane.
30. IVANOVA, TATJANA, õpperühma LK-43 üliõpilane.
31. TIHANE, DIANA — õpperühma LK-83 üliõpilane.

L. SCHMIDT,

Tallinna Polütehnilise Instituudi direktor.

Saabusime tagasi — 34 vaimustatud eesti üliõpilast-turisti, kes võtsid osa õppevaheajal toimunud ekskursioonist Tšehhoslovakkiasse. 9 päeva kestel külastasime Tšehhoslovakkia pealinna Prahat, tööstuslinnu Brnod ja Bratislavat ning maailmakuulsat kuurordilinnakest Karlovy Varyt. 9 päeva oli muidugi liiga lühike aeg, et tutvuda ühe maa elu-oluga, kuid hästiorganiseeritud ekskursiooni tulemusena saime siiski täieliku ülevaate külastatud kohtade vaatamisväärsustest ja ajaloolistest mälestusmärkidest. Peab ütleva, et tšehhid on mida näidata, on mille üle uhkust tunda. Meile, turistidele, möödus aeg lausa lenates — niivõrd huvitavad, muljeteroheked ja meeldejäävad olid need päevad.

Ohtu Praha võttis meid vastu südamekult ja külalislahkelt. Rongilt maha tulles leidsime peagi meie grupi jaoks määratud «Skoda» ja sõitsime linna tsentris asetsevasse «Palace Hoteli». Pärast maitsvat õhtuõunet ja sooja dušši pugusime kiiresti sulgetekide alla, et juba järgmise päeva hommikul alustada puhastatut tutvumist Prahas.

Esimisel päeval külastasime Praha Rahvusmuuseumi, Lenini muuseumi ja pildigaleriid. Kõikjal võeti meid vastu oodatud külalistena. Igal pool anti eksponaatidest põhjalik ja huvitav ülevaade. Kõik jäi meelde: väljapanekud tšehhi tööstuse tekkest ja arengust alates 14. sajandist, üks maailma täiuslikumaid mineraalide kogusid, väljapanekud maanteedest, meteooridest, haruldastest väljasurnud loomadest jne.. Oleks võimatu loetleda kõiki neid rikkusi ja vaatamisväärsusi, mida peidavad endas Rahvusmuuseumi avarad saalid!

hast. Mõlemis anti ekskursantidele põhjalik ülevaade nii tehase tootmisprotsessist kui ka organisatsioonilisest küljest. Rikkalike kingitustega saabusime alles õhtuks koju tagasi. Ohtul toimus lõbus kohtumisõhtu tšehhi noortega ehitustööliste klubis.

Järgmisel päeval toimus väljasõit maailmakuulsasse kuurordilinnas Karlovy Varysse. Siin looduslikult võrratult kaunis kaljudevahelises orus ravib tervist aastas üle 100 000 inimese. Karlovy Vary on kuulus oma maa seest pürskuvate soojaveeallikate poolest. Allikaid üldse on 18 ja ei leidunud inimest, kes poleks tahtnud juua tervisevett «Onnelikkast», «Vabadusallikast», «Armastuse allikast» jt.. Huviga vaatlusime ka maju-villasid, kus kunagi on elanud säraresd maailmakuulsused, nagu Goethe, Dvorčak, Karl Marx, Turgenev ja ligi 250 a. tagasi vene tsaar Peeter I, kes töötas siin kivilõukjana.

9 PÄEVA

5. veebruari õhtuks saabusime Brnosse. Ka siin ootas meid mugav hoiell ja iguti eeskujulik teenindamine. Järgmine päev aga ületas kõik eelmised. Hommikupoole külastasime Austerlitz lahingupaika ja looduslikult imekaunist Macochat, õhtul istusime Brno Suure Teatri loozides ja jälgisime suurepäraselt ette kantud Rossini koomilist ooperit «Sevilla habemeajaja».

Austerlitz lahingu — Napoleoni 40. võiduka lahingu — tähistamiseks on püstitatud vanale lahinguväljale monumentaalne Rahhu Ausammas, mis jäi eriti meelde oma ainulaadse akustika poolest: kui seista diagonaalselt vas-

ni 45 m, on näha kaugelt jõe põhja: nii selge ja läbipaistev on vesi.

Koobastest väljudes siirdusime väikesesse «Mägiveski» nimelisse restorani, kus lõunatasime tšehhi traditsiooni kohaselt järgmise menüü järgi: salat, puljong, praad, kook ja kompott, siinjuures muidugi unustamata 12°—14°-st Pilzeni õlu, mis on tšehhi rahvusjoogiks ja millest meiega kõik olime täielikus vaimustuses.

7. veebruari päevakavas seisis tutvumine Brno linnaga. Ka Brnos võib eraldada 2 linnajagu: uus ja vana. Uues linnajagu jäi eriti meelde nn. arhitektide, advokaatide ja inseneride tänav, kus iga maja kujutab omaette kunstiteost, samuti praegu pooleiolev nn. Laagri linnaosa, kuhu püstitatakse hiiglaslikud plokk- ja paneelehitused. Möödusime suurest Lužanka pargist, Suvestaadiõnast, Talvestaadiõnast, pärast sõda ehitatud moodast Vjatslava kirikust. Külastasime uut raatust, kus möödunud aastal toimus seltsimeeste Hruštšovi ja Bulganini pidulik vastuvõtt, seejärel ühte keskkooli, et tutvuda sealse õpetamissüsteemiga. Kõikjal võeti meid lahkelt ja südamekult vastu, anti põhjalikke seletusi kõigile meid huvitavatele küsimustele. Kahju oli, et sattusime Tšehhoslovakkiasse just õppevaheajal — nii jäi ära sõites mulje, et oleme tuttavad kõigi ajalooliste muuseumide ja vaatamisväärsustega, mitte aga tšehhi õpilastega, üliõpilastega, elavate inimestega.

Seda muljet süvendas veelgi ekskursioon Brno vanasse Kremliisse, mida rohkem kui 10 sajandi jooksul kasutati vanglana. Kulus oma paar tundi, et läbi käia kõik maa-alused vangikongid ja piina-

TŠEHOSLOVAKKIAS

Teine päev oli ette nähtud tutvumiseks linnaga. Vanas linnas osas käisime 1338. a ehitatud vanas raatuses, mille suures kohtusaalis toimuvad praegugi Linna-nõukogu istungid. Ronisime ka mööda kitsast keerakäiku 60 m kõrgusesse torni, kus meie silmadele avanenud linnapildist jäi eriti meelde monumentaalne Nõukogude-Tšehhoslovakkia sõprusmülestussammas. Praegu kirikumuuseumiks tehtud Loreta kloostri tahtsid kõik näha nn. «Päike monstriumi», s. o. suurepäraselt välja töödeldud päikesekujutis 12 kg kullast ja 6222 brüljandist. Viimased, muuseumis olevat võetud ühe rikka keskaegse krahvlinna õhtutualetilt.

Võimsa mulje jättis Praha Kremli. Külastasime imeilusat Hispaania saali, mida praegu kasutatakse mitmesugusteks konverentsideks, pidulikeks vastuvõttudeks, pidustusteks riiklikel puhadel ja kontsertideks. Kremli keskvaljakul nägime suurepärase väljatöötusega kirikut, mille ehitamiseks kulutati ligi 600 aastat! Edasi viidi meid saali, mis 1490. a. ehitati rüütelite sportmängude jaoks, alates 1918. a. aga toimuvad siin kõigi vanade traditsioonide kohaselt riigi suurimad pidulikud sündmused, näit. presidendi valimine. Kremlist väljatulekul läbisime nn. kulla tänava — vaevalt 2 m laiuse tänavakese, mida palistasid üksteise kõrval asetsevad väikesed putkad — kunagised alkeemikute eluasemed. Toakesse mahtus vaid laud, tool ja magamisase nurga puistatud õlekoo nõel: kas tõesti võis säärastes tingimustes loota saada kulda või avastada eluelektsiiri valmistamise saladust?

Teel Praha uude linnaosa ületasime Vltava jõe Karlovy silla kaudu. See 520 m pikkune ja 30 mütolooilise kujuga kaunistatud sild on esimene kivisild Euroopas (ehit. 1357. a.). Edasi tuli juba tänapäeva Praha: suurepäraseid plokk- ja paneelehitused maitsekate rõdude ja laiade akendega.

3. veebruaril külastasime Praha suurimaid tööstusettevõtteid: soovikohaselt kas hidroelektrijaama või raskemasinaehituste-

tastikku saali nurkadesse, võib üksteisega sosistades kõnelda, kusjuures kuuldavus on parem kui näiteks rääkides telefoniga. See tundus alul uskumatu, võimatu, sest kujutlege ise: ausammas on 26 m kõrge, 19 m lai ja 18 m pikk! Huvitav on siinjuures veel see, et säärane akustika — maailmas ainulaadne — põlnud «ette planeeritud» ja avastati alles pärast ausamba valmimist 1911. a.

Macocha koobastes sõitsime mööda kirsi- ja õunapuudega piiratud alleed, mis lõppes alles 30 km kaugusel Brnost kaljumägedega. Edasi läks sõit mööda kaljude ja mägede vahel lookevat teed, mis viis meid lõpuks alla orgu, kus meie ette kerkis 138 m kõrgune püstloodis kalju — Macocha. Macocha jalamil on väike paarikümne meetri sügavune jõe-kene, mis pidi ülalt vaadatuna magnetilist mõju avaldama kõigile õnnetult armunud, eriti tütarlastele. Ega muidu pole siin igavest rahu leidnud ligi paarikümmend tšehhi tütarlast alates aastast 1938!

Mococha hiiglaslike kaljude alt on endale tee uuristanud jõgi. Vahetanud jõesängi, on ta alles jättnud imeilusad koopad — looduse meisterteosed. Käesoleva sajandi algul on siia rajatud võre-tatud ja elektrilampidega valgustatud teed turistide jaoks ja sellest ajast alates on need koopad kõikide väliskülaliste peamiseks huviohjektiks. Ka meie läbisime koopad hinge kinni pidades: seda, mida nägime, võib võrrelda ainult filmiga «Kivilüll». Kõik sätendab ja särab mitmesugustes värvides, igal sammul võid näha stalaktiidist moodustunud kuju, mis meenutab inimest, kirikut, uppunud lossi jäänuseid, öökulli, koerakest, liblikat või lumega kattunud kuuske. Eriti ilus oli nn. Muinasjutu koobas, kuhu meid viidi mootorpaatidega mööda kitsast kaljude all voolavat jõge. Viimased paadimehed jutustasid, et üldse pidi kaljude all veeteed olema umbes 7 km, meile, turistidele, aga ainult 500 m. Kogu tee on elektrilampidega valgustatud ja kuigi sügavus on paiguti ku-

miskambrid. Tegime põhjalikku tutvust ka kõikide kesk- ja inkvisitsioonieagsete piinamisriistadega, näiteks: venitamisedelid, surverõngad kättele ja jalgadele, piiratosiga varustatud rõngas ümber kaela, tuliseks aetud rõngas pähepanemiseks (nn. Hispaania kroon), seitseisse sissemüritud augud «petjatele» naistele, kellele tilkhaaval lasti vett pähe kukkuda jne.. Või siis lämbumiskambrid ja maa alla kaevatud punkrid, kuhu elavaid inimesi viisati rottidele söödaks. Veidi rõõmsamaks läks, kui läbisime üksteisega ühendatud kongid, kus hoiti poliitilisi vange ja «avalisi» rõõvleid.

Siis jõudsime ruumi, kus seisis 3 hiiglasuurt võllast ja pisut edasi — praegu mälestustahvliga varustatud laskesein, mis oli purustatud loendamatudest kuuliakudest, tummad tunnistajad verisele kurbmängule, mis leidis siin aset fašistide ajal — vaid veidi rohkem kui 10 aastat tagasi...

Bratislavas viibisime ainult ühe päeva. See suur Doonau-äärne tööstuslinn — Slovakkia pealinn — asetseb üsna Austria-Ungari piiri lähedal. Ka siin tutvusime vana ja uue linnaosaga, kusjuures raatusesse juhtusime parajasti ajal, mil toimus ühe tuntud tšehhi viiulikonstniku laulatus. Meil õnnestus seda pealt vaadata ja kui me sealt 15.—20. min. möödudes väljusime, oli meie kõikide ühine otsus: järgmine ekskursioon Tšehhoslovakkiasse organiseeritagu mitte üliõpilastele, vaid meie perekonnaseisumeti töötaajatele, et nad teaksid kuidas teha see elu suurim sündmus tšesti ilusaks, pidulikult ja meeldejäävaks.

Sama päeva õhtul hakkasime tagasi sõitma. Meie ärasaatmiseks oli organiseeritud suur lahkumissohtu, millest võtsid osa kõik NSV Liidu turistid-üliõpilased ja vaheajaks linna jäärnud tšehhi üliõpilased. 2 tundi laulu, tantsu, elavat muljete ja mälestusesemete vahetamist, siis aga — rongile. Ja enne kui isegi aru saime, istusime juba Bratislava—Tšop rongis, siis Tšop—Moskva otserongis, seejärel juba kõigile tuttavas Moskva—Tallinn rongis.

Ja 13. veebruaril saabusime taas koju, kes Tallinna, kes Tartu.

E. MAREMÄE

TEADAANNE

Vastu tulles üliõpilaste soovile organiseeris TPI ametiühingukomitee käesoleval semestril pääsmete eelmüügi «Estonia» Kontserdisaalis toimuvatele kontsertidele.

Pileteid on võimalik osta TPI peahoone ajalehtede-ajakirjade müügilauast.

TPI AMETIÜHINGUKOMITEE

Toimetaja V. GARINA